

Koha – det frie biblioteksystemet!

Magnus Enger, Libriotech
18. februar 2016

Magnus Enger

Bibliotekar 1999

Master i dokumentasjonsvitenskap 2005

Bibliotekar ved HBO 2000-2009

Libriotech på heltid siden juni 2009

108 bidrag («commits») til Koha

Oversikt

- Kort historikk
- Hvem bruker Koha i Norge og internasjonalt
- Hvordan foregår utviklingen i det internasjonale Koha-fellesskapet
- Praktisk demo av katalogisering, registrering av lånere, sirkulasjon
- Ulike modeller for drift av Koha

Kort historikk

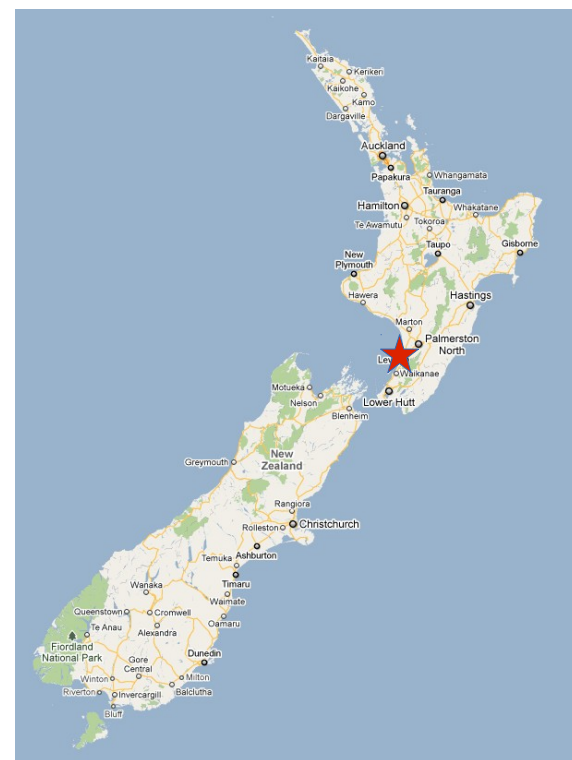
"Koha" betyr "gave" på Māori

Startet i New Zealand høsten 1999
av Horowhenua Library Trust

I daglig bruk siden 5. januar 2000

Fri programvare fra
sommeren 2000

<http://journal.code4lib.org/articles/1638>

Rosalie Blake og Joann Ransom

Fri programvare

- Økonomiske fordeler
 - Kan lastes ned gratis fra nettet
 - Ingen lisenser
 - Men drift koster: servere, kompetanse
 - Men kanskje bør man bruke (deler av) gevinsten til å bidra til å utbedre systemet eller utvikle det i tråd med egne behov?
 - Hvis alle folkebibliotekene i Vestfold bestemte seg for å satse på Koha ville man få gjort ganske mye utvikling ganske fort, for de beløpene man bruker på proprietære systemer på et år eller to...

Fri programvare

- Strategiske fordeler
 - Frihet til å forbedre programmet
 - Frihet til å dele forbedringene
 - Frihet fra leverandørbindinger
 - Man kan bytte leverandør uten å bytte system
 - Ingen kan bestemme seg for å legge ned systemet

Det handler om frihet – ikke pris!

Frihet 0: **Friheten** til å **kjøre** programmet uansett hensikt

Frihet 1: **Friheten** til å **studere** hvordan programmet virker og *tilpasse* det til sine behov

Frihet 2: **Friheten** til å **distribuere** *kopier* for å hjelpe andre

Frihet 3: **Friheten** til å **forbedre** programmet og gi det ut med sine forbedringer til offentlig eie, slik at hele samfunnet kan få utbytte

(Fra [The Free Software Definition](#), oversettelse fra [Wikipedia](#).)

Andre alternativer

- Evergreen
 - Bygget for konsortier
- Kuali OLE
 - Beregnet på akademiske bibliotek
 - Fri programvare, men har kjøpt utvikling fra India

Hvem bruker Koha,
i Norge og internasjonalt

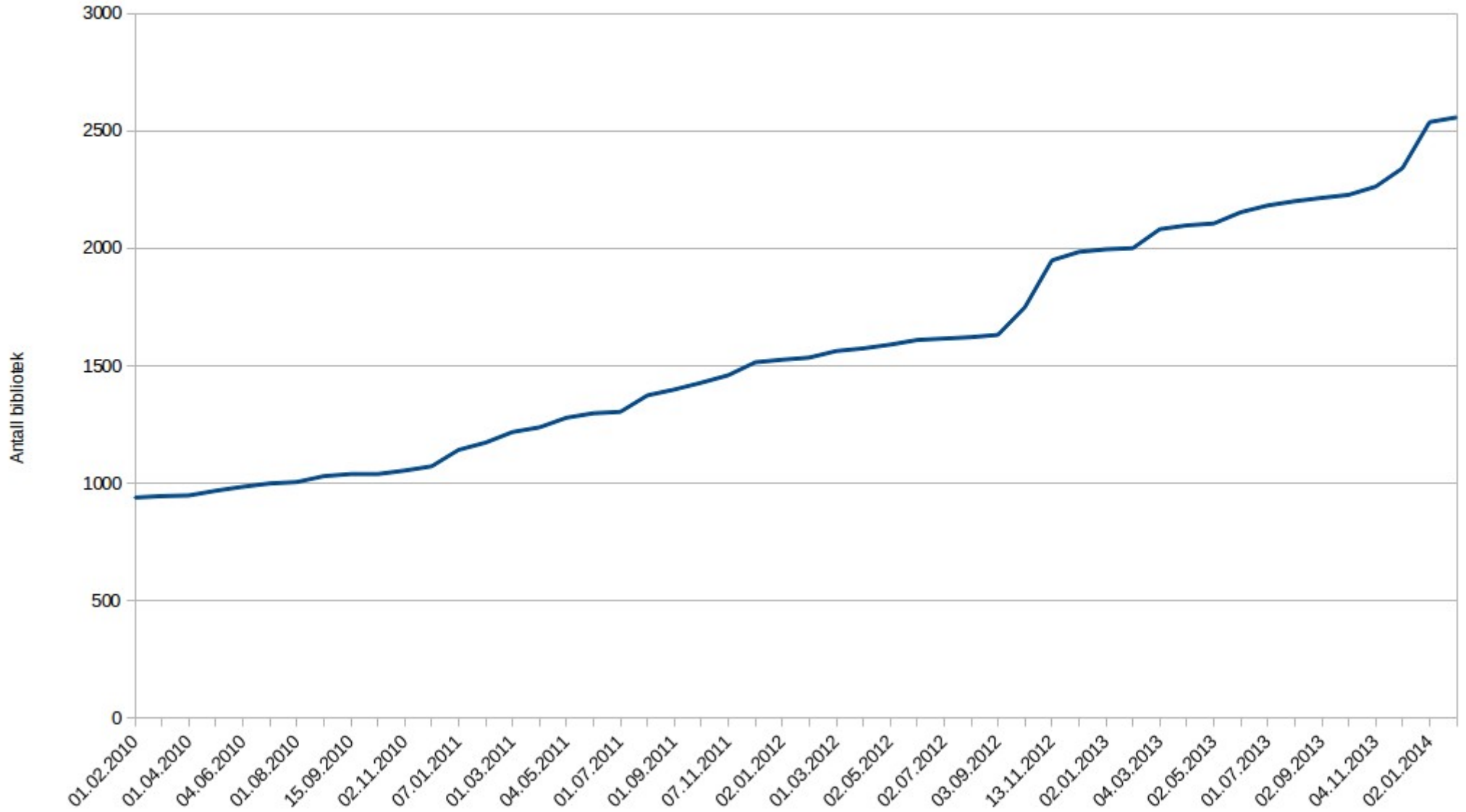
Hvor mange bibliotek bruker Koha?

- Umulig å si eksakt
- Lib-web-cats (Marshal Breeding) vet om 4.222 per 18. februar 2016
- Bra dekning i USA og delvis Europa
- Store «mørketall» i Afrika, Asia og Sør-Amerika
- Ca 1000 folkebibliotek i Tyrkia
- Ca 1000 folkebibliotek i Argentina
- Osv...

<http://www.librarytechnology.org/libwebcats/>

Antall bibliotek som bruker Koha

Basert på data fra lib-web-cats, samlet inn av Katrin Fischer

Map of Libraries: Koha ILS sites

Permalink: Link to this map: <http://www.librarytechnology.org/map.pl?ILS=Koha>. Map provided as a service of [Library Technology Guides](#). Data from [lib-web-cats](#)

Koha i Tyrkia

- «I'd like to share that we serve more than 13.200.000 records (adding more than 20.000 items per day) to 1.126 public libraries consortium with 1.000.000 users (adding more than 2.000 new users everyday)» <https://lists.katipo.co.nz/pipermail/koha/2015-October/043863.html>
- BIBSYS har til sammenligning 7.150.243 unike titler (per 17. februar 2016)

Nasionalbibliotek

- National library of the Philipines <http://koha.nlp.gov.ph/>
- National library of Malawi <http://www.catalogue.mw/>
- National library of Venezuala <http://sisbiv.bnv.gob.ve/>
- National library of Colombia
<http://catalogornbp.bibliotecanacional.gov.co/>
- National library of Armenia

<http://blog.bigballofwax.co.nz/2013/07/20/national-libraries-using-koha/>

Koha i Norge

- Steinerskolen på Nesodden og Axel Bojer var vel først ute med å installere?
- Axel og Thomas Gramstad fikk midler til oversetting av versjon 3.2
- Arbeidet ble utført av Axel, Thomas, Unni Knutsen og Marit Kristine Ådland
- Libriotech startet opp juni 2009
- Sjøkrigsskolen ble de første til å bytte fra et proprietært system til Koha høsten 2009

Tilpasning til norske forhold

- NORMARC ✓
- Eksempeldata og standardverdier ✓
- Nasjonalt lånekort ✓
- Biblioteksøk, høsting med OAI-PMH ✓
- Fjernlån basert på NNCIPP (erstatter for NILL) (✓)
- Omslagsbilder
- FEIDE

Hvem bruker Koha i Norge i dag?

- Ahmadiyya Muslim Jama'at
- Akershusmuseet avd. Fetsund lenser
- Buskerud fylkesbibliotek (til en samling på ca 1.000 filmer som skal være til lån for bibliotekene i fylket)
- Fotogalleriet i Oslo
- Husbanken
- Kristiansand kulturskole
- Lesesenteret ved Universitetet i Stavanger
- *Lørenskog friskole*
- Westerdals Høyskole (tidligere NISS, NITH og Vulkan – snart én felles base)
- Norsk Senter for Folkemusikk og Folkedans i Trondheim (boksamlingen til arkivet, ca 10.000 titler + periodika)
- Norsk Slektshistorisk Forening
- Sjøkrigsskolen i Bergen
- Solli DPS
- Sonans Drammen
- STAMI
- *Steinerskolen på Nesodden*
- Stiftelsen kirkeforskning (KIFO)
- Time kommune, skolebibliotek (én felles installasjon): Frøyland skule, Frøyland ungdomsskule, Hognestad skule, Lye ungdomsskule, Rosseland skule

Deichman

- Bestemte seg for å satse på Koha seint i 2013
- Planlegger å gå live med Koha i september 2016
- Skal stort sett bare bruke sirkulasjon i Koha
 - Utlån, reserverasjoner, purringer, lånere
- Skal bygge masse spennende rundt og over Koha, basert på Linked Data/RDF
- Alt de gjør blir fri programvare!

Prosjekter

- JULAP – Universitetet i Juba, Sør-Sudan
- SIDAREC - Kenya
- Fængselsbibliotek i Georgia
- To prosjekter på Zanzibar i startgropa
- Alle bibliotekstudentene på HiOA har sin egen installasjon som de bruker til oppgaver osv
 - HiOA står selv for drift og vedlikehold
- Skolebibliotek-studentene ved UiA skal få personlige Koha-instanser

Hvordan foregår utviklingen i det internasjonale Koha-felleskapet

Koha i dag

- Åpent og aktivt fellesskap/«community»
- Vel definerte prosesser for kvalitetssikring
- Nye hovedversjoner hvert halvår
- Nye feilrettingsversjoner hver måned
- 50+ selskaper over hele verden som tilbyr tjenester knyttet til Koha
 - Det er ikke ett stort selskap som dominerer

Løst sammensatt fellesskap

- HLT er i ferd med å bli en organisatorisk kjerne som kan ta i mot og fordele donasjoner osv
- Ellers består fellesskapet av de som velger å delta
 - Maillister
 - Bugzilla
 - IRC, inkludert jevnlige møter
- «Alone you go faster, together we go further»

Versjoner

- En ny hovedversjon hver 6. måned
 - Nye «features» og feilrettinger
 - 3.22 kom ca 21. november
- En ny stabil versjon hver måned
 - Bare feilrettinger
 - 3.22.3 er for tiden den nyeste stabile versjonen (dette er også en sikkerhetsoppdatering)

Kvalitetskontroll

- Et bibliotek betaler et firma/en utvikler for å gjøre en jobb
- Utvikler sender inn en «patch» til Bugzilla
- «Noen» tester «patchen» og gir «sign off»
- QA teamet gjør automatisert og manuell kvalitetskontroll
- Release Manager har siste ord før «patchen» eventuelt blir en del av Koha
- Altså: 3 ulike personer har vurdert koden før den blir en del av Koha og alle kan gi «patchen» status «Failed QA» som betyr at utvikleren må rette feil og mangler for å komme videre

Et åpent prosjekt

- Alle har like rettigheter, med unntak av
 - Valgte roller (Release Manager, QA team)
 - Frivillige driftere av infrastruktur
- Nye bidragsytere tas i mot med åpne armer
- All historikk er åpent tilgjengelig (Git, Bugzilla, wiki, IRC-logger)
- Eneste unntak: Sikkerhetsrelaterte bugs som ikke er fikset enda
- Ingen blir sendt på gangen... :-)

Noen tall

- 363 personer har bidratt med kode
- Ca 26.000 «commits» (enkeltbidrag)
- Ca 680.000 linjer med kode
- Koden tilsvarer *ca* 187 arbeidsår <https://www.openhub.net/p/koha>
- Versjon 3.22
 - 1280 «patcher»
 - 66 utviklere
 - 19 ulike firma (muligens også bibliotek)

Praktisk demo

<http://demo.bibkat.no/>
<http://demo-admin.bibkat.no/>

Ulike modeller for drift av Koha

Drift av Koha

- Ytterpunkt 1: Kjøpe seg til alt av tjenester (oppsett, drift, brukerstøtte) – det eneste man trenger er en nettleser
- Ytterpunkt 2: Gjøre alt selv – det eneste man trenger er en datamaskin (server) og litt kunnskap

Å installere Koha selv

- Krever Linux (helst Debian eller Ubuntu), Apache, MySQL, Perl og Zebra
- På Debian og Ubuntu (ulike varianter av Linux):

```
sudo apt-get install koha-common
```

- Pluss noen filer som må redigeres og kommandoer som må kjøres...

Firmaer som Libriotech tilbyr...

- Migrering av data fra andre systemer
- Installasjon og oppsett av Koha på egne servere
- Opplæring, kursing
- Løpende drift, overvåking, backup, oppgraderinger
- Brukerstøtte
- Flikking på data, import av data

Varianter

- Kjøpe hjelp til installasjon, stå for drift selv
- Stå for drift selv, kjøpe teknisk hjelp ved behov
- Stå for drift selv, kjøpe brukerstøtte
- Stå for drift selv, uten brukerstøtte
- Kjøpe drift og brukerstøtte fra ulike firma
- Kjøpe utvikling der det passer best å gjøre det
 - Pris
 - Kompetanse

Det er lov å ombestemme seg

- Man kan starte med å gjøre alt selv, og så gå over til å kjøpe alt
 - Norsk Senter for Folkemusikk og Folkedans har gjort dette
- Man kan starte med å kjøpe alt og så gå over til å gjøre alt selv

Et globalt marked for tjenester

- Koha er 100% web-basert
- Drift av systemet kan skje hvor som helst i verden
- Koha er bygget på standard komponenter (Linux, Apache, MySQL, Perl) – kompetanse for utvikling finnes over hele verden
 - Problemet er gjerne å finne utviklingskompetanse + bibliotekskompetanse. «Bibliotekteknologi» er dessverre en egen disiplin...

Men pass på at...

- Biblioteket har tilgang til sine egne data uten ekstra kostnader
 - I Koha kan man få tilgang til å laste ned nattlige backup-filer fra det administrative grensesnittet
- Biblioteket kjører på den offisielle koden, ikke en lokal versjon («fork»)
 - Ellers er det vanskelig å unngå «vendor lock-in»
 - I nødsfall, om man må kjøre på en «fork», pass på at koden er tilgjengelig og at den er tilgjengelig under en fri lisens

Koha og fremtiden

- For en stor del opp til bibliotekene som bruker systemet!
- Fjernlån (PTFS-Europe, Libriotech)
- Koha som hjemmeside, CMS (Halland)
- RDA, BIBFRAME
- Bedre støtte for konsortier
- RFID (Deichman)
- Flere metadataformater enn MARC
- Linked Data/Semantic Web/RDF (SUB)
- Bedre ergonomi
- https://bugs.koha-community.org/bugzilla3/buglist.cgi?bug_severity=new%20feature&bug_status=NEW&bug_status=ASSIGNED&list_id=155738&product=Koha&query_format=advanced

Leverandørene jobber med...

- Utbedring av gammel kode
- Fart (Plack)

Oppsummering

- Bibliotekene i førersetet
- Åpenhet og frihet
- Frihet til å dele og samarbeide
- Fleksible driftsmodeller
- Globalt marked for tjenester
- Ingen dyre ekstramoduler eller brukertilisenser
- Koha er gøy!

Hjemmeside

<http://koha-community.org/>

Brukerhåndbok

<http://koha-community.org/documentation/>

Wiki

<http://wiki.koha-community.org/>

Postlister

<http://mailman.kunnskapsallmenning.no/mailman/listinfo/koha-norge>

<http://koha-community.org/support/koha-mailing-lists/>

IRC

<http://koha-community.org/get-involved/irc/>

Facebook – Koha i Norden

<https://www.facebook.com/groups/KohaNorge/>

Takk for oppmerksomheten!

libriotech.no

magnus@libriotech.no

Stand nr 17 på Bibliotekmøtet i Tromsø!